

- В.Т. Бусел. – К. :Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. –1440 с. с. 565. [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989>
2. Економічна енциклопедія: у 3-х т. / Гол. редкол. С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Академія, 2000. Т. 1. 864 с.
 3. Капильцова В.В., Курган Т.Г. Стан, проблеми та тенденції розвитку консалтингу в Україні // Вісник Запорізького нац.унів. № 4(8). 2010. с. 189-193.
 4. Рак Ю.А. Розвиток конкуренції на ринку консалтингових послуг України: автореф. дис. канд. економ. наук: 08.00.03; Київський нац. торговельно-економічний університет. Київ, 2015. 25 с.
 5. Рябова З.В. Консалтинг у закладах освіти в умовах невизначеності. Адаптивне управління: теорія і практика: електронне наукове фахове видання, серія «Педагогіка». Випуск 13(25), 2022. [електронний ресурс]. Режим доступу: <file:///C:/Users/user/Downloads/500-Article%20Text-1051-1-10-20230127.pdf>
 6. Управлінський консалтинг: підручник / М.Ф. Безкровний та ін. Київ: Ліра-К, 2015. 335 с.
 7. Хоменко В.В. Консалтингові послуги в освіті. Теорія і методика управління освітою. [електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/25/part_1/30.pdf

Дубовик Ю. О.,

*доктор філософії, асистент кафедри дошкільної освіти
Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
julia.lukashova95@gmail.com*

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ, ЯК ПЕРШОЧЕРГОВЕ ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено особливості впровадження цифрових технологій у закладах дошкільної освіти. У контексті затвердженого Базового компонента дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) у статті наголошено на важливості формування у дітей під час здобуття дошкільної освіти цифрової компетентності. Розкрито напрямки впровадження цифрових технологій у дошкільній освіті. Запропоновано платформи, додатки та сервіси, які можна використовувати в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Ключові слова: цифрові технології, цифрова компетентність, діти дошкільного віку, заклад дошкільної освіти.

The article highlights the peculiarities of introducing digital technologies in preschool education institutions. In the context of the approved Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education), the article emphasizes the importance of forming children's digital competence in preschool education. The directions of introduction of digital technologies in preschool education are revealed. Platforms, applications and services that can be used in the educational process of

preschool education are proposed.

Keywords: digital technologies, digital competence, preschool children, preschool education institution.

Постановка проблеми. Сучасний світ перебуває в епоху цифрової революції, де інформаційні технології проникають у всі сфери життя, включаючи освіту. Отже, для підготовки дітей до майбутнього, важливо враховувати цей контекст і надавати їм можливість опанувати цифрові компетентні з самого початку їх освітнього шляху.

Слід зазначити, що Міністерство освіти і науки України активно впроваджує проєкти цифрової трансформації в усі сфери освіти й науки. Реалізація цих проєктів передбачає цифровізацію дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти (e-Школа); вищої, фахової передвищої та професійної освіти (e-Університет); фінансування та послуг у сфері науки (e-Наука). Це обумовлено автоматизацією навчального процесу, впровадженням цифрових інструментів та сервісів, електронним документообігом та забезпеченням відкритого доступу до навчальної документації [4, с.4].

У Базовому компоненті дошкільної освіти в освітньому напрямі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота». Відзначено, що серед основних вимог, що ставляться до дошкільної освіти, важливе місце займає розвиток цифрової компетентності. Ця компетентність визнається як одна з ключових складових стандарту дошкільної освіти й передбачає здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб та розв'язання освітніх, ігрових завдань на основі набутих елементарних знань, вмінь, позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки [1].

Цифрові технології допомагають забезпечити дітям належну підготовку до цифрової ери, розвивати їх критичне мислення, творчі здібності, комунікативні навички та цифрову грамотність. У світі, де інформація стає все доступнішою та швидше змінюється, вміння працювати з цифровими ресурсами та знаходити перевірену інформацію є надзвичайно важливим. Запровадження цифрових технологій в дошкільну освіту є необхідним кроком для створення відповідного освітнього середовища, яке забезпечує дітям успішну адаптацію та розвиток у сучасному цифровому світі.

Питання використання цифрових технологій є предметом досліджень багатьох науковців України. І. Барановська, І. Ніколаєску, К. Суятинова, К. Сягунова вивчають особливості формування цифрової компетентності дитини дошкільного віку. Л. Фамілярська розкриває у своїх дослідженнях інтеграцію цифрових технологій в освітнє середовище закладу дошкільної освіти.

Т. Коваленко зосереджується на висвітленні особливостей використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі розвитку дітей дошкільного віку. О. Рейпольська активно працює над вивченням ефективності використання інформаційних технологій у дошкільній освіті.

Проблема формування цифрової грамотності майбутніх педагогів розглянута такими вченими: А. Барановою, Н. Єршовою, Т. Панковою, О. Писарчук, С. Семчук, О. Чекач, Є. Хеннером, А. Шихмурзаєвою та інші.

Дослідження сучасних вчених та їх робота мають значний вплив на розвиток цифрової освіти та інноваційних підходів до навчання дітей дошкільного віку. Проте, зважаючи на те що цифрові технології постійно розвиваються, виникає потреба у розкритті можливостей використання нових програм та сервісів у роботі закладу дошкільної освіти.

Мета статті – висвітлення особливостей використання сучасних технологій у роботі закладу дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Сучасна освіта перебуває в періоді постійних змін і трансформацій. З кожним роком освітній процес стає все більш диджиталізованим. Такі різкі зміни викликані значним розвитком інформаційних технологій, запровадженням дистанційної освіти у зв'язку з епідемією COVID та війною в Україні. Дистанційна освіта, яка була впроваджена у закладах дошкільної освіти 2020 році, виявила недостатню підготовленість педагогів, батьків та дітей до використання інформаційних технологій в навчанні дошкільників. Не можна не зазначити той факт, що наразі більшість вихователів володіють достатнім рівнем цифрової компетентності, але виникає потреба у їх ознайомленні з новими технологіями, що полегшують та урізноманітнюють їх роботу з дітьми дошкільного віку.

Перш за все, цифрові технології в дошкільній освіті сприяють розвитку критичного мислення та творчих здібностей дітей. Вони надають можливість досліджувати, експериментувати, ставити запитання і знаходити відповіді. Інтерактивні ігри, вебсайти, мультимедійні матеріали та програми сприяють активному залученню дітей до освітнього процесу, розвивають їх уяву та пізнавальні здібності.

Використання цифрових технологій сприяє індивідуалізації виховного процесу, адже кожна дитина має свої особливості та темп навчання. За допомогою спеціалізованих програм і додатків, педагоги можуть створити індивідуальні навчальні маршрути для кожного вихованця, враховуючи його потреби і здібності.

С. Доценко і О. Холтобіна у своєму посібнику «Цифрові технології в дошкільній освіті» розкривають напрями впровадження цифрових технологій у дошкільній освіті, а саме такі:

- оснащення системи ЗДО засобами цифровізації (інтернет, комп'ютери, інтерактивні дошки тощо);
- підвищення кваліфікації всіх учасників освітнього процесу (дітей, педагогів, батьків, керівництва) у галузі цифрових технологій;
- використання цифрових технологій для навчання дітей дошкільного віку;
- використання цифрових технологій для виховання дітей дошкільного віку;
- використання цифрових технологій для управління ЗДО;
- створення сучасного національного цифрового середовища ЗДО [4, с. 5].

Для реалізації зазначених вище напрямів вихователь може використовувати низку платформ, додатків та сервісів, які допоможуть йому роботі з дітьми дошкільного віку.

Одними із найпоширеніших засобів, якими користуються педагоги є сервіси Google. Вони мають низку переваг, що є принциповими в умовах ЗДО: безкоштовність; простота у використанні; наявність універсального облікового запису, що відкриває доступ до усіх сервісів; можливість використання на різних платформах (Windows, Android, iOS); наявність функціонала, необхідного в управлінні ЗДО; доступність з будь-якого цифрового пристрою, підключеного до мережі Інтернет. Зважаючи на велику кількість позитивних сторін, ці сервіси активно використовуються педагогами сучасних ЗДО. Сервіси надають можливість легкого офіційного спілкування за допомогою поштової сервіс Gmail; Календар Google; хмаро орієнтоване сховище даних Google Drive; Google документи, таблиці, презентації (офісний пакет); а також засоби підтримки позитивного іміджу закладу та комунікації з громадськістю: Google Sites, Google+, Blogger, Hangouts, Google Forms.

Особливу увагу хотілось б приділити сервісам, що допомагають створювати допоміжний матеріал до занять чи підтримувати освітній процес дітей вдома, а саме онлайн конструктори для створення інтерактивних ігор та матеріалів.

Одним із сервісів який набув значної популярності у педагогів у період дистанційного навчання є LearningApps. Ресурс є конструктором для розробки різноманітних вправ для дітей дошкільного та шкільного віку, що надає можливість поступово ускладнювати завдання відповідно до віку дітей. Впровадження ігрових вправ у освітньому процесі допомагає перевірити, закріпити, узагальнити та систематизувати уявлення дітей. Розробляючи комп'ютерні дидактичні ігри педагог поетапно заповнює відповідні форми-шаблони, здійснювали підбір потрібних елементів. У сервісі LearningApps.org можна створювати такі завдання, як знаходження пари, класифікація, встановлення послідовності, складання пазлів чи колекції ігор на певну тематику. Відзначимо, що сервіс надає можливість грати в комп'ютерні дидактичні ігри не тільки в комп'ютерному класі ЗДО, а й вдома, адже ігри легко

відтворюють на планшеті та телефоні. Для виконання вправи необхідна допомога дорослого, який буде озвучувати завдання та підказки гри.

Wordwall – онлайн-сервіс, що дозволяє вихователям створювати ігри та вправи, які сприяють розвитку навичок, необхідних для дитини дошкільного віку. Вихователі можуть використовувати цей сервіс як додатковий ресурс для закріплення та поглиблення знань дітей. Наприклад, вправи на розпізнавання кольорів, форм, літер, чисел тощо допоможуть дітям у набутті необхідних компетентностей. Сервіс надає можливість створювати різні види вправ, такі як головоломки, збіг, ігри на засвоєння нових слів та багато інших. Полегшенням для вихователя є те, що на сайті вже розміщено шаблони, які значно прискорюють процес створення ігор. Інтерактивні вправи можна відтворювати на будь-якому вебпристрої, наприклад, комп'ютері, планшеті, телефоні чи інтерактивній дошці. Слід відзначити, що матеріали можна роздрукувати з сайту або завантажити у вигляді файлу PDF, а також використовуватися як додаток до інтерактивної вправи або як окрему вправу.

Genially – це потужний інструмент для створення інтерактивних презентацій, вебігор, інфографік, плакатів та іншого інтерактивного контенту. Вихователям цей інструмент може бути дуже корисним і ефективним в їхній роботі з дітьми. Перш за все він допомагає візуалізувати інформацію, тобто створити привабливі для дошкільників презентації, використовувати анімації та ілюстрації, які задовольнять інтерес дітей. У сервісі можна створювати інтерактивні ігри, які мають кнопки, спливаючі вікна, що привертає увагу дітей до процесу пізнання. Слід зазначити, що сервіс має тільки англійський інтерфейс, але він легкий у користуванні.

Наведені вище сервіси є онлайн-інструментом, що означає, що створені за їх допомогою матеріали можна легко зберігати в хмарі, ділитися ними, а також використовувати на різних гаджетах у потрібен для педагога час.

У своїй роботі вихователі можуть також використовувати графічні дизайнери, зокрема один із широковідомих є онлайн-інструмент для дизайну та створення графічного контенту – Canva. Сервіс дозволяє вихователям створювати навчальні матеріали, такі як презентації, інфографіки, роздавальні матеріали тощо. Вони можуть використовувати вбудовані шаблони та інструменти для створення цікавого та зрозумілого контенту, який сприятиме активному навчанню та залученню дітей. Canva надає безліч інструментів та ресурсів, які допомагають вихователям реалізувати свою творчість. Так, педагог може створювати потрібні матеріали використовуючи різні шрифти, кольори, фільтри та ефекти. Також серед позитивних сторін сервісу є те, що на платформі

вихователі чи батьки можуть об'єднуватися в команди та створювати спільні проекти. Розробленими матеріалами можна ділитися онлайн, за допомогою посилань та завантажити на пристрій у потрібному форматі.

Для створення необхідних умов для гармонійного розвитку дітей, вихователь має підтримувати постійний зв'язок з батьківським колективом. Процес взаємозв'язку з батьками значно ускладнився з початком карантину, тому педагоги мали знайти інші способи комунікації. Серед них – соціальні мережі, адже вони є легкою платформою для спілкування, передачі та поширення необхідної інформації, поділитися своїми спостереженнями та питаннями, а також знайомитися між собою. Вихователі у соцмережах можуть публікувати повідомлення про події, оголошення, корисні поради для батьків або навіть фото та відео з активностями дітей в садку. Це допомагає підтримувати зв'язок з батьками і залучати їх до життя дитячого садка.

Отже, сучасна освіта покликана створити необхідні умови для розвитку навичок та потенціалу дітей. Вона орієнтується на індивідуальні потреби та інтереси кожної дитини, стимулює критичне мислення, творчість та розвиток соціальних навичок. Педагог закладу дошкільної освіти має використовувати у своїй роботі сучасні технології, одними з основних переваг яких є використання зміна традиційного методу навчання на більш інтерактивний підхід, що допомагає забезпечити більш ефективне та цікаве навчання дітей нового покоління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) : Нова редакція : затв. наказом МОН України від 21.01.2021 № 33. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.05.2023).
2. Проект Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/konceptsiya-cifrovoyi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaproshuye-do-gromadskogo-obgovorennya> (дата звернення 12.05.2023)
3. Ніколаєску І. О., Шинкарьова В. С. Взаємодія закладу дошкільної освіти із сім'єю щодо формування цифрової грамотності дітей дошкільного віку: тематичне дослідження. The 2 nd International scientific and practical conference “International scientific innovations in human life” (August 25-27, 2021) Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom. 2021. С. 248 – 257.
4. Цифрові технології в дошкільній освіті. Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної освіти / Укладачі: Доценко С.О, Холтобіна О.У. Харків. Ч 1. 2022. 152 с.